

Te Whārangi Aromatawai mā te Pouako

Te Wātaka Kura

Te pātai	Ngā aromatawai a te pouako
1. Whiriwhiria te wā mutu o te karakia, te mihimihi me te whakawhiti kōrero.	
2. Whiriwhiria te wā tīmata o te korikori tinana i te ata.	
3. Whiriwhiria te roa o te mahi tuhi kōrero.	
4. Whiriwhiria te wā mutu o te pāngarau.	
5. Whiriwhiria te wā tīmata o te mahi peita pikitia.	
6. Whiriwhiria te roa o te kapa haka.	
7. Whakaaturia te roa o ia mahi ki tētahi kauwhata pou.	
8. Whiriwhiria ētahi o ngā mahi e rua, kei te takiwā o te rearua te roa ake o tētahi i tētahi.	
9. Whiriwhiria ētahi o ngā mahi e rua, kei te takiwā o te reatoru te roa ake o tētahi i tētahi.	

Te Wātaka Kura

Tūārere	1	2	3
Tau	1	2	3

Tohu Ako: Te Tau, Te Ine, Te Tauanga
Kaupapa: Te tātai i te takanga wā

Hei whakamārama

He tauira ngohe tēnei, hei aromatawai i te mōhio o te ākonga ki te tātai i te wā. Mā te āta mātakitaki me te āta whakarongo a te pouako ki te mahi a te ākonga, e mōhiotia ai te taumata o te ākonga, ngā wāhi e pakari ana, me ngā wāhi hei whakapakari ake.

I ētahi wā, mā te whakawhitiwhiti kōrero, mā te paku whakamārama rānei a te pouako, e kite ai te ākonga i te rautaki, i te huarahi rānei hei whakaoti i te ngohe.

E tika ana kia taunga te ākonga ki tēnei mea te whakaoti rapanga, te wetewete i ngā kōrero me ngā tohutohu, te āta whakaaro i te rautaki e hāngai ana, me te tūhonohono anō i ngā maramara mātauranga kei roto i tōna hinengaro. Koirā te āhua o tēnei ngohe aromatawai.

Me tuku kia mahia tēnei ngohe aromatawai i muri i ngā akoranga e hāngai ana ki te ine me te tātai wā, kava e tuku mātao noa iho.

Rauemi Tautoko:

Kei te whare whakaputu rauemi o Te Tāhuhu o te Mātauranga ēnei rauemi (Down the Back of the Chair), kei te whata rauemi tuihono hoki o Tāhūrangi.

- *Te Poutama Tau, Pukapuka Tuarua: Te Uiui Aromatawai.* Ko ngā kōrero whānui e pā ana ki te aromatawai pāngarau.
- *Te Poutama Tau, Pukapuka Tuarima: Te Tāpiritanga, te Tangohanga me te Uara Tū.* Ko ngā huatau matua me ētahi ngohe whakaako e hāngai ana ki te tāpiri me te tango.
- *Hei Tautoko i te Marautanga Pāngarau: Te Ine.* Ko ngā huatau matua me ētahi ngohe whakaako e hāngai ana ki te ine.

Ngā tohutohu

Whakaaturia te kāri, ākene pea me pānui tahi me te ākonga, kia mārama ai ngā kōrero.

Hoatu he wā hei whakaoti mā te ākonga i ngā pātai.

Tonoa te ākonga kia whakamārama i āna mahi. Tāruatia ‘Te Whārangi Aromatawai mā te Pouako’, hei tuhi māu i āna whakamārama, me ō whakaaro, ō whakataunga aromatawai.

Āta tirohia ngā kōrero kei te whārangi ‘Hei Ārahi i te Aromatawai’ hei āwhina i a koe ki te whakatau i te taumata e hāngai ana ki ngā mahi a te ākonga. Kei tēnei whārangi te ngako o te pāngarau e hāngai ana ki tēnei ngohe, me ngā tauira whakamārama a ngā ākonga.

Me mātua mōhio te ākonga

- ki te pānui i te wā
- ki ngā rautaki wāwāhi tau mō te tāpiri me te tango
- ki ngā meka tāpiritanga, tae atu ki te 20
- ki te tāpiri tau ngahuru
- ki te tuhi kauwhata pou

Ngā kupu pāngarau e hāngai ana

kauwhata pou, rearua, reatoru, wātaka

Ngā kupu e hāngai ana ki te horopaki

korikori tinana

Ngā rauemi

- te kāri ngohe
- he rauemi uara tū (ina hiahiatia)
- he pepa tukutuku

Ētahi ngohe whakaako e hāngai ana

Hei Tautoko i te Marautanga Pāngarau: Te Ine

He Ngohe Whakaako i te Ine:

- Te Ine i te Wā

He Tūhuratanga Ine:

- Te Ine i te Wā

Te Poutama Tau: Pukapuka Tuarima

- Peke atu ki te Tau Māmā
- Paheko Kōaro
- Peke atu ki Tua, ka Heke Whakararo ai
- Tāpiria he Tau Ngahuru
- Tangohia he Tau Māmā
- Tāpiritanga Ōrite
- E Hia Tau te Pakeke?

He tauira pātai hei kukume whakaaro

- Whakamāramahia ngā mahi i oti i a koe i tō hinengaro. He aha tō mahi tuatahi? He aha tō mahi tuarua?
- E mōhio ana koe ki tētahi atu rautaki e hāngai ana ki tēnā pātai?
- Whakaaturia mai tō mahi i te rārangi tau.
- He aha tētahi tau māmā hei tāpiri atu i te tuatahi?

Hei Ārahi i te Aromatawai

Te Wātaka Kura

Te pātai	He tauira whakautu a te ākonga me ngā paetohu aromatawai
1. Whiriwhiria te wā mutu o te karakia, te mihimihi me te whakawhiti kōrero.	Ka mārama ki te tikanga o te ‘8:45 ata.’ (Te Ine: Tau 3) Ka whakamahia tētahi rautaki wāwāhi tau hei tāpiri i te 19 meneti ki te 8:45. (Te Tau: Kaupae 6, Tau 5) Hei tauira: • 8:45 + 15 = 9:00, e 4 meneti atu anō, ka 9:04. • 8:45 + 20 = 8:65, nō reira, 8:45 + 19 = 8:64. E 4 meneti tēnei i muri i te 9 o ngā haora.
2. Whiriwhiria te wā fimata o te korikori tinana i te ata.	Ka mārama ki te tikanga o te ‘11 meneti ki te 10 karaka.’ (Te Ine: Tau 3) Ka whakamahia tētahi rautaki wāwāhi tau hei whiriwhiri i te wā. (Te Tau: Kaupae 6, Tau 5) Hei tauira: • 23 meneti + 11 meneti = 23 + 10 + 1 = 34 meneti ki te 10 karaka. • 11 meneti ki te 10 karaka = 9:49. Tangohia te 23 meneti i te 49 meneti: (40 – 20) + (9 – 3) = 26, nō reira, 9:26 te wā fimata.
3. Whiriwhiria te roa o te mahi tuhi kōrero.	Ka mārama ki te tikanga o te ‘hauwhā i te tekau karaka’ me te 10:57. (Te Ine: Tau 3) Ka whakamahia tētahi rautaki wāwāhi tau hei whiriwhiri i te wā. (Te Tau: Kaupae 6, Tau 5) Hei tauira: • 10:15 + □ = 10:57. 10:15 + 40 = 10:55, me te 2 meneti atu anō, ka 42 meneti te roa o te tuhi kōrero. • 10:15 + 45 meneti = 11:00. Tangohia te 3 meneti, ka 42 meneti te roa o te tuhi kōrero.
4. Whiriwhiria te wā mutu o te pāngarau.	Ka mārama ki te tikanga o te ‘6 meneti i muri i te 11 karaka.’ (Te Ine: Tau 3) Ka whakamahia tētahi rautaki wāwāhi tau hei tāpiri i te 57 meneti. (Te Tau: Kaupae 6, Tau 5) Hei tauira: • 11:06 + 60 meneti = 12:06. Tangohia te 3 meneti, ka 12:03 te tāima. • 11:06 + 4 meneti = 11:10 + 50 meneti = 12:00 + 3 meneti = 12:03. Hui katoa, e 57 meneti i tāpiria atu.
5. Whiriwhiria te wā fimata o te mahi peita pikitia.	Ka mārama ki te tikanga o te ‘1:54 ahiahi.’ (Te Ine: Tau 3) Ka whakamahia tētahi rautaki wāwāhi tau hei whiriwhiri i te wā. (Te Tau: Kaupae 6, Tau 5) Hei tauira: • 1:54 – 27 meneti = 1:27, nā te mea 27 + 27 = 54 • 1:54 – 30 = 1:24 + 3 meneti = 1:27
6. Whiriwhiria te roa o te kapa haka.	Ka mārama ki te pānui i te wā. (Te Ine: Tau 3) Ka whakamahia tētahi rautaki wāwāhi tau hei whiriwhiri i te wā. (Te Tau: Kaupae 6, Tau 5) Hei tauira: • 2:17 + □ = 2:56. 2:17 + 30 = 2:47, + 3 meneti = 2:50, me te 6 meneti atu anō, ka 2:56. Hui katoa ko te 39 meneti. • 2:17 + 40 meneti = 2:57. Tangohia te 1 meneti, ka 39 meneti te roa o te kapa haka.
7. Whakaaturia te roa o ia mahi ki tētahi kauwhata pou.	Ka tuhi ā-ringa i te kauwhata pou, arā: • ka tika te whakautu i te wā ki te tuaka pou me te mahi kura ki te tuaka pae. (Te Tauanga: Tau 4) • ka whiriwhiria te āwhata e tika ana mō te tuaka pou. (Te Tauanga: Tau 4) • ka tika te whakautu me te tapa i ngā pou e ono o te kauwhata. (Te Tauanga: Tau 4) Ka whakaurua ngā raraunga ki te ripanga rorohiko, ā, ka whakaputaina he kauwhata pou. (Te Tauanga: Tau 5)
8. Whiriwhiria ētahi o ngā mahi e rua, hei te takiwā o te rearua te roa ake o tētahi i tētahi.	Ka tere kitea hei te takiwā o te rearua tētahi pou i tētahi, i te kauwhata pou (te pāngarau me te peita pikitia, te karakia/mihimihi me te kapa haka). (Te Tauanga: Tau 4) Ka whakamahia he rautaki wāwāhi tau hei whiriwhiri i ngā wā. Hei tauira: 19 x 19 = 20 + 20 – 2 = 38. Nō reira, ko te kapa haka hei te takiwā o te rearua i te wā o te karakia/mihimihi. (Te Tau: Kaupae 5, Tau 4)
9. Whiriwhiria ētahi o ngā mahi e rua, hei te takiwā o te reatoru te roa ake o tētahi i tētahi.	Ka tere kitea hei te takiwā o te reatoru tētahi pou i tētahi i te kauwhata pou (te pāngarau me te karakia/mihimihi). (Te Tauanga: Tau 4) Ka whakamahia he rautaki wāwāhi tau hei whiriwhiri i ngā wā. Hei tauira: 19 x 3 = 20 x 3 – 3 = 57. Nō reira, he reatoru te wā pāngarau i te wā o te karakia/mihimihi. (Te Tau: Kaupae 5, Tau 5)